

HANGSZEREK OSZTÁLYOZÁSA

Hangszerek fizikája óravázlat

Fiala Péter

Hálózati Rendszerek és Szolgáltatások Tanszék

2016. február

A Hornbostel – Sachs-rendszer

- Hangszerek rendszerezése a fizikai hangkeltés mechanizmusa alapján
- Szerzők:
 - Erich von Hornbostel, 1877–1935 osztrák néprajzkutató
 - Kurt Sachs, 1881–1959 amerikai zenetörténész
 - 1914 – Zeitschrift für Ethnologie
- Alapja: Dewey-féle tizedes osztályozás (1876–)

A Hornbostel – Sachs-rendszer

- Hangszerek rendszerezése a fizikai hangkeltés mechanizmusa alapján
- Szerzők:
 - Erich von Hornbostel, 1877–1935 osztrák néprajzkutató
 - Kurt Sachs, 1881–1959 amerikai zenetörténész
 - 1914 – Zeitschrift für Ethnologie
- Alapja: Dewey-féle tizedes osztályozás (1876–)

A fő kategóriák

1. Idiofonok
2. Membranofonok
3. Kordofonok
4. Aerofonok
5. Elektrofonok

1. Idiofonok

1. Ütött ~

1.1 Közvetlenül ütött ~

1.1.1 Összeütött ~– cintányér, kasztanyetta, tikfa

1. Idiofonok

1. Ütött ~

1.1 Közvetlenül ütött ~

1.1.1 Összeütött ~– cintányér, kasztanyetta, tikfa

1.1.2 Megütött ~– xilofon, marimba, vibrafon

1. Idiofonok

1. Ütött ~

1.1 Közvetlenül ütött ~

1.2 Közvetve ütött ~

1.2.1 Rázott ~– csörgők

1. Idiofonok

1. Ütött ~

1.1 Közvetlenül ütött ~

1.2 Közvetve ütött ~

1.2.1 Rázott ~– csörgők

1.2.2 Kapart ~–

1. Idiofonok

1. Ütött ~
2. Pengetett ~(lamellofonok)
 - 2.1 Keretes ~– doromb

1. Idiofonok

1. Ütött ~
2. Pengetett ~(lamellofonok)
 - 2.1 Keretes ~– doromb
 - 2.2 Fésűs ~– zenedobozok, harangjátékok

1. Idiofonok

1. Ütött ~
2. Pengetett ~(lamellofonok)
3. Dörzsölt ~
 - 3.1 Tűhegedűk

1. Idiofonok

1. Ütött ~
2. Pengetett ~(lamellofonok)
3. Dörzsölt ~
 - 3.1 Tűhegedűk
 - 3.2 Éneklő fűrészek, éneklő poharak

1. Idiofonok

1. Ütött ~
2. Pengetett ~(lamellofonok)
3. Dörzsölt ~
4. Fújt ~
 - 4.1 Botok
 - 4.2 Lemezek

2. Membranofonok

1. Ütött ~

1.1 Közvetlenül ütött ~

1.1.1 Edény alakú – üstdobok

2. Membranofonok

1. Ütött ~

1.1 Közvetlenül ütött ~

1.1.1 Edény alakú – üstdobok

1.1.2 Csöves alakú – pergő, tam, djembe, konga, bongó

2. Membranofonok

1. Ütött ~

1.1 Közvetlenül ütött ~

1.1.1 Edény alakú – üstdobok

1.1.2 Csöves alakú – pergő, tam, djembe, konga, bongó

1.1.3 Keretes

2. Membranofonok

1. Ütött ~

1.1 Közvetlenül ütött ~

1.2 Rázva ütött ~

2. Membranofonok

1. Ütött ~
2. Pengetett ~
 - 2.1 húrral pengetett ~– pengetett dobok

2. Membranofonok

1. Ütött ~
2. Pengetett ~
3. Dörzsölt ~
 - 3.1 Bottal dörzsölt ~— köcsögduda

- 3.2 Kötéllel dörzsölt ~
- 3.3 Kézzel dörzsölt ~

2. Membranofonok

1. Ütött ~
2. Pengetett ~
3. Dörzsölt ~
4. Éneklő ~(kazuk)
 - 4.1 Nyitott kazuk
 - 4.2 Cső- vagy edénykazuk

3. Kordofnok

1. Egyszerű ~(citerák)

1.1 Rúdciterák – zenélő íjak

1.2 Csöves citerák

1.3 Tutajciterák

3. Kordofnok

1. Egyszerű ~(citerák)

1.1 Rúdciterák – zenélő íjak

1.2 Csöves citerák

1.3 Tutajciterák

1.4 Deszkaciterák – zongora, csembaló

1.5 Vályúciterák

1.6 Keretes citerák – cimbalom

3. Kordofnok

1. Egyszerű ~(citerák)
2. Kompozit ~
 - 2.1 Lantok – lant, balalajka, buzuki, mandolin, gitár, hegedű

3. Kordofnok

1. Egyszerű ~(citerák)
2. Kompozit ~
 - 2.1 Lantok – lant, balalajka, buzuki, mandolin, gitár, hegedű
 - 2.2 Hárfa – hárfa, líra

3. Kordofnok

1. Egyszerű ~(citerák)
2. Kompozit ~
 - 2.1 Lantok – lant, balalajka, buzuki, mandolin, gitár, hegedű
 - 2.2 Hárfa – hárfa, líra
 - 2.3 Hárfalantok – hárfagitár

4. Aerofonok

1. Nyitott ~

1.1 Élgerjesztett – pörgettyű, ostor

4. Aerofonok

1. Nyitott ~

1.1 Élgerjesztett – pörgettyű, ostor

1.2 Szaggatva gerjesztett – harmonika, szájharmonika, orgona nyelvsípjai

1.3 Explozív

4. Aerofonok

1. Nyitott ~
2. Zárt ~ – a fúvós hangszerek
 - 2.1 Ajaksípok (fuvolák) – fuvola, furulya, síp, okarina, orgona ajaksípjai

4. Aerofonok

1. Nyitott ~
2. Zárt ~ – a fúvós hangszerek
 - 2.1 Ajaksípok (fuvolák) – fuvola, furulya, síp, okarina, orgona ajaksípjai
 - 2.2 Nádsípok – oboa, klarinét, szaxofon,

4. Aerofonok

1. Nyitott ~
2. Zárt ~– a fúvós hangszerek
 - 2.1 Ajaksípok (fuvolák) – fuvola, furulya, síp, okarina, orgona ajaksípjai
 - 2.2 Nádsípok – oboa, klarinét, szaxofon,
 - 2.3 Trombiták – pozan, harsona, trombita, tuba, didgeridoo

